

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literarin, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demanet'i'a.

Locuini'a Redactorului:

si
Cancelari'a Redactiunii:e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
trimite decâtu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisii si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siesse lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une *paratu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 13/25 maiu 1868.

Parinti patriei Ungariei tienu asta-di siediinta i sectiuni, pentru a complanâ ore cum conflictulu iutu intre dieta si guvernu, d'in caus'a câ proieptu tratatului de vama si comerciu, ce are a se inchiaia cu Prusi'a, nu vre sê scia de Ungari'a, ca de statu nedependinte. Ministrulu Gorove dechiarase, la tempulu sêu, câ acêst'a este numai una sminta formale provenita d'in „uitare“; inse domnii deputati unguni nu vrura sê presupuna atât'a scurtîme de memoria d'in partea dlui ministru, si acêst'a este primulu casu, câ si majoritatea guvernamentale a dietei inca pasî pre fatia contra ministeriului. Vomu vedè la ce rezultatu voru duce desbaterile de ali. — De cumva cinstitele sectiuni n'ar' aflâ ce-va espedientu pentru delaturarea acêstui inconvenientu, apoi, fiinducâ tratatulu are a se inchiaia si in numele translitanilor, si asiè e afacere comune, noi li-am suatul fratiloru unguni; sê mediuloesca conchiamarea delegatiuniloru, si se supuna afacerea intieleptei apretâri a acêstei inalte si salutarie corporatiuni, era daca nice acêst'a n'ar' scote-o la cale, atunci sê alega alta delegatiune, si ast'a s'o repetiesca pana se voru saturâ; in modulu ast'a dora li-ar' succede si unguniloru a se convinge despre netrebnicia dualismulu loru, fâra parechia in tota lumea.

Unu nou lucru neplacatu pentru foiele ungunesci este impregiurarea, câ — dupa cum inscintieza „Dixit“ — arciiducele Albrecht visitâ, cu ocasiunea salteriei sale prin Croatia, mormentulu lui Selacici. Diurnalulu unguniloru d'si liberali, „Hazánk“, dedea acêstei sciri, in nrulu sêu de eri, unu articulu intregu. Dupa parerea numitului diurnalu, arciiducele Albrecht, prin fapt'a de susu, ar' fi provocatu amar'a suveniru a celoru mai triste d'ile ce a avutu monarci'a austriaca-magiara (!) si ar' fi treditu era in partit'a natiunale croata stimulatîunea inversiunata, ce incepuse a se alina, aducandu-si fapt'a in legatura cu presupuneri, a câroru implenire ar pune de nou in miscare reactîunea dormitante. Nu ne mirâmu de acêstu ratiunamentu ungunescu, ne bate numai la ochi, câ acêst'a o face intr'unu tonu de totu moderatu, ce'a ce va sê dîca-candu serie unu unguuru despre neunguri asiè — câ, dieu, noi am recunosce câ si alte natiuni au dreptulu a tiene de drepturile loru si a fi cu pietate câtra barbatii loru destinsi, — iace politic'a nostra nu ni ierta s'o recunoscemu acêsta, si trebeu sê facemu vorba, nu potemu trece nimic'a cu vederea, ce nu este in sensulu nostru, dupa vol'a nostra. — Se dîce câ armat'a imp. reg. s'ar' pregti a demonstrâ contra sistemulu de aperare, ce are a se infintia.

De pre terenulu politiceî inalte n'avemu de inregistratu de câtu numai faime de sensatiune despre aliancië si contra aliancië. Organelc dlui Beust vreu a se face sê credemu, câ Austri'a e aceea, a carei aliancië o petiescu poteriile europene de antâiulu rang, de candu adeca s'aru fi dechiaratu dlui Beust, câ in casulu unui resboiu, Austri'a nu va potè remanè de totu neutrata; acêst'a celu putienu aru trebui s'o deducemu si d'in telegramelc d'ileloru trecute, in urma-re caror'a ministrulu de esterne alu Austrië va avè intalnire si convorbire in Carlsbadu cu ducele de Grammont si cu Benedetti, representantele Francici la curtea de Berolinu. Pre de alta parte voiescu unii a observâ, câ intre Austri'a, Prusi'a si Rusi'a se pre-para una apropiare, care pentru cutari eventualitati aru avè chiaru natur'a unei intime solidaritati politice, si spre scopulu acêst'a aru fi si inceputu negotiârile intre acêste trei poteri, cari nu intentiuneza nimicu mai putienu, de câtu inchiaierea unei aliancië formale si definitive. Dâmu scirile acêstea cu tota rezerv'a, asiè pre cum

le primimu, fâra de a ne pune pre terenulu coniectu- reloru vage, pentru cari firesce câ aflâmu destula materia in pusetiunea precaria, si situatiunea nesig- gura a Austrië. Barbatii d'è statu ai acêstui imperiu pipaiescu in intunerecu dupa tîmbru Ariadnei, ca prin actiuni in afara sê se scape d'in labirintulu confu- siuniloru d'in intru. Adeverate sêu false, scirile acê- ste sunt semnalulu tempului, care caracterizeza dupa meritu ambiguitatile cancelariului imperialu aus- triacu. — Pre tota pagin'a „cârții rosie“, ma in fia-care siediinta a delegatiuniloru, candu se tratâ despre politic'a esterna, dlui Beust nu incetâ a bucinâ in gur'a mare, câ tem'a politica a Austrië e staruin- ti'a pentru sustienerea pâcii. E mai imposibilu, ca celu ce laveza intre Scila si Caribde, sê nu si-sparga capulu de una stanca sêu alt'a. Ca instrumentu spre a scote castaniele d'in focu, fâra p'ntu ori care alta po- tere europeană, pote sierbi Austri'a si in statulu de asta-di, spre a jocâ inse unu rolul mai eficace in concertulu Europei a abdîsu Austri'a in momentulu, candu prin santiunarea dualismulu, si-a legatu manile proprie si a incetatu de a formâ unu statulu cu unitate.

De preste oceanu ni se semnalizeza una mani- festatiune de pace, ce aru voi guvernulu Anglië a o pune in lucrare si a mediu-loci cocursulu poteriloru continentale; cabinetulu d'in Vien'a sê fia si primitu dechiaratiuni confidentiale in asta privintia, proieptu formalu si formulatu va urmâ indata ce esenti'a principiului cestiunatu va fi acceptata d'in tote pârtile.

Cestiunea schleswig-holsteiniana inca nu si-a aflatu odihn'a eterna. Intr'una convorbire a principe- lui Gortshakoff cu representantele Daniei la curtea d'in Petruburgu, cancelariulu Rusië n'a documen- tatu prè multe simpatie pentru caus'a Danemarcei, ba sê-i fia facutu si imputâri, pentru câ regimulu d'in Copenhag'a se pare a contâ pre intreventiunea Francici. Rusi'a va face tote, spre a impedecâ com- plicâri periculoase pentru pacea Europei, si in specie se dechiarâ in contr'a amestecârii francesci in cestiu- nea Schleswigului, èr in casu de lipsa va spriginî pre Prusi'a.

In Itali'a ce colportezâ de atâte si atâte ori re- nunciarea regelui Victoru Emmanuel, fâra ca sê aiba alta basa reala, de câtu numai pentru câ de acum inainte principele Umbertu va luâ parte la consiliulu ministeriului.

Reformele inaugurate de sultanulu nu ofla com- placerea dorita. In Constantinopole domnesce irita- tiune mare, investigatiunile se repetiescu in tota d'f'u'a chiaru si pre la preutii muhamedani, cari sunt in suspiciu a ascunde deposite de arme.

Dieta Ungariei.

Siediinta casei deputatiloru de la 23 maiu.

Presiedinte: Carolu Szentiványi; notariu: Emericu Csengeri. D'in partea regimulu: mini- strii: bar. Eötvös, Lónyay, Horváth, Go- rove si bar. Wenckheim.

Cas'a deputatiloru, in ainte de a trece la ordi- nea d'ilei, a trebuitu sê decida a supr'a mai multoru petitiuni. Numerulu acêstoru-a, sub vacantia de câ- te-va d'ile, crescû forte; ele intetiescu, mai vertosu, deslegarea si regularea cestiuniloru municipali, de natiunaltate si a altoru cestiuni de importantia mare.

Moise Berde presintâ mai antâiu una peti- tiune d'in partea consiliului baserecescu alu comuni- tati de religiunea unitaria d'in Transilvani'a, rogan- du-se ca si pana candu se va propune d'in partea ministeriului unu proiectu de lege, prin carele, in in- tielesuln articl. XX, punct. 3 alu legiloru d'in 1847%, s'ar' statori ca lipsele baserecesci si scolasti- ce a le toturiloru confessiuniloru sê se acopere d'in

cas'a statului, — cas'a deputatiloru sê binevoiesca a luâ in drepta consideratiune, cu ocasiunea pertrata- rei bugetului de statu, confessiunile unitarie, cari in proiectulu bugetului fura delaturate pre nedreptulu.

Carolus Stoll presinta una petitiune in nu- mele mai multoru locuitori romani d'in comunitatile tienetorie de dominiulu de la Bai'a-Mare, pentru usio- rarea darei pamentului, carea, prin greutatea ei, ataca insu-si capitalulu.

Paulu Nyári presinta doue petitiuni d'in par- tea a loru doue comunitati d'in comitatulu Pestei: Promontoru si Ráczkeve; cea d'antâiu se referesce la dîcimele de vinu, a doua la desdaunarea pre- junctureloru d'in 1849, date in favorea armateloru rusesci.

Dobranksy presinta una petitiune in nu- mele slaviloru d'in comitatulu Liptó pentru deslega- rea cestiunei de natiunaltate in intielesulu dreptati. Petitiunea — dîce oratorele — este intreperele sen- tieminteloru a trei milioane de slavi, si ca este subscrisa de mai multemi. Vorbirea-i fû intrerupta, mai vertosu candu se folosi de espresiunea „natiu- nile d'in Ungari'a“, si se audiau manifestatiuni des- aprobatorice; numai d'in stanga estrema se poteau observâ aprobâri.

Baltasaru Andreánszky presinta in numele comitetulu d'in Scepusiu unu protestu contr'a peti- tiunii presintate prin Dobrzanszky. (Aprobare.)

Eduardu Zsedényi observa relativu la acêsta afacere, câ mai multi locuitori d'in comunitatile Sce- pusiului, sunt subscrisi in petitiunea presintata prin Dobrzanszky, in contr'a vointiei loru si fâra a-i cun- osce cuprinsulu.

Sam. Bónis, d'in motivulu ca acêsta disputa neplacuta sê nu se intinda, si d'in caus'a importan- teloru agende a le cascî, se provoca la regulamen- tulu casei, care nu concede de câtu espunerea simpla a obiectului petitiunei, fiindu eschisa ori ce pertra- tare sêu motivare. Doresce respectarea regulamentu- lui casei, fiindu câ in casu contrariu disputele, ce s'aru escâ, n'aru mai avè capetu.

Franc. Deák inca consentiesce cu Bónis, si totodata presinta in numele sêu si alu multoru colegi ai sêi unu proiectu relativu la acoperirea speseloru judiciale a le municipieloru.

Avramu Tincu interpeleza pre ministrulu cultelor, cum câ are acêstu-a, intr'adeveru, intentiu- nea de a desolve gimnasiulu de statu d'in Sabiu, in casulu candu cea d'in Clusiu s'ar' straformâ in universitate?

Una asemenea procedere — continua interpela- toriulu ar' fi nejusta pentru romani, d'in caus'a câ acêstu gimnasiu este cercetatu de multi romani (p. es. numerulu totale alu auditoriloru in 1862 a fostu 257, d'intr' acêsti-a 148 au fostu romani; in 1866 d'intr' 439 de teneri 238 au fostu romani. Interpe- latiunea se va impartesî in scrisu ministrului cul- teloru.

Cestorulu intruduse apoi pre contele Antoniu Szapáry, notariu alu casei magnatiloru, care pre- sintâ procesulu verbale alu siediintei mai d'aprope a casei magnatiloru si totodata resolutiunea enunciatâ in caus'a biuroului stenograficu.

Ordinea d'ilei: Paulu Királyi cetesce rap- ortulu comisiunei centralei relativu la proiectele de lege in afacerea calei ferate de la Hatvan-Miskolez, Zákány-Zagrabi'a si de la media-nopte-resaritu.

Raporturile se voru tipari si distribui intre de- putati. Pertratatare loru s'a defiptu pentru siediinta de marti.

Siediinta se inchiaia.

Siediinta casei magnatiloru, d'in 23 maiu.

Presiedinte G. Mailatu, notariu A. Stáray.

S'a cetitu raportulu comisiunei, esmisa in cau- sele de comunicatiune; apoi s'a pusu la desbateru de- cisiunea referitoria la concessiunile câiloru ferate. C. G. Aponyi si mai multi, d'impreuna cu elu, si-es- primu temerea nu cum-va prin asemenea decisiuni sê se delatureze inriurinta celui-laltu faptoru alu le- gelatiunei, de a santiunâ legile; dar majoritatea neluandu in considerare temerile loru nefundate, a primitu ambe decisiunile d'in cestiune.

Se pune la discussiune proieptulu de lege pentru linia calei ferate d'in Ungari'a inf. — la Fiume si

